

Dubbele-diagnose

GGz Breburg - Novadic Kentron

DDMBT

Mentaliseren en verslavingsproblematiek

Gebrekkig mentaliseren als ingang van de behandeling van clienten met een borderline persoonlijkheidsstoornis en verslavingsproblematiek.

Robert Spierings & Peter Bleumer

Inleiding vignet: Harry 44 jaar

Problematische interactiepatronen:

- houding: Stoer en het grootste woord. 'Niets is een probleem'.
- Angstig dat anderen hem niet goed genoeg vinden waardoor hij zich vaker groter voordoet dan hij zich voelt.
- Andere vinden hem een joviale man

Zijn vader heeft het gezin vroeg verlaten, moeder heeft veel druk gelegd op de kinderen om goed voor zichzelf te kunnen zorgen, financieel onafhankelijk zijn, presteren is van groot belang volgens de moeder. Emotioneel was moeder afwezig en depressief toen haar ex man haar verliet

Heeft tijdens een familiefeest de vraag gekregen : "Heb je al werk, anders heb ik wel iets voor je?"

- Harrie heeft zucht en vindt het onzin om niet te drinken.

Vignet: Gerda 28 jaar

Problematische interactiepatronen:

- Houding: 'alles gaat goed met mij', hiermee anderen op een afstand houdend
- Door angst voor kritiek en afwijzing is Gerda vaak stil en laat weinig van zichzelf zien.
- Sommigen ervaren haar hierdoor als minder betrouwbaar.
- Voelt zich dikwijls onbegrepen, afgewezen trekt zich dan terug van iedereen maar kan dit niet verdragen.

Heeft tijdens de groepstherapie te horen gekregen dat ze niet betrokken is en dat ze daarom niets aan haar hebben in de groep.

- Gerda zegt dat alles goed gaat als ze in het individuele gesprek zit.

Wat zagen we?

Prementaliserende modi

Harrie in de **equivalente** modus:

De interne werkelijkheid = de externe werkelijkheid.

Hoe ziet dat eruit?

- Concreet begrijpen (ik voel dat, dus het is zo)
- Extreem rigide gedachtegangen, absolute overtuigingen
- Gedachten van anderen kunnen lezen. 'Weten' hoe ze zijn
- Geen ruimte voor alternatieve zienswijzen
- Negatieve cognities over zichzelf worden als te waar beleefd
- Interne ervaringen kunnen angstaanjagend zijn
- Wantrouwen en vijandigheid zijn vaak het affect
- Risicovol gedrag zoals middelenmisbruik

Gerda: De **pretend** modus

De interne wereld is **losgekoppeld** van de externe wereld

Hoe ziet dat eruit?

- Gekoppeld aan leegheid, betekenisloosheid en dissociatie
- In de sessie eindeloos en inconsequent gepraat over gedachten en gevoelens. Betekenisloos
- Het interne mentale bestaan wordt niet ervaren als afhankelijk van het fysieke bestaan: zelfschadiging, suicidepogingen.
- Risicovol gedrag zoals middelenmisbruik

Mentaliseren

Het doen en laten van jezelf en van anderen waarnemen en begrijpen in termen van gevoelens, gedachten, bedoelingen en verlangens

Om onszelf 'van buitenaf' te zien en anderen 'van binnen'

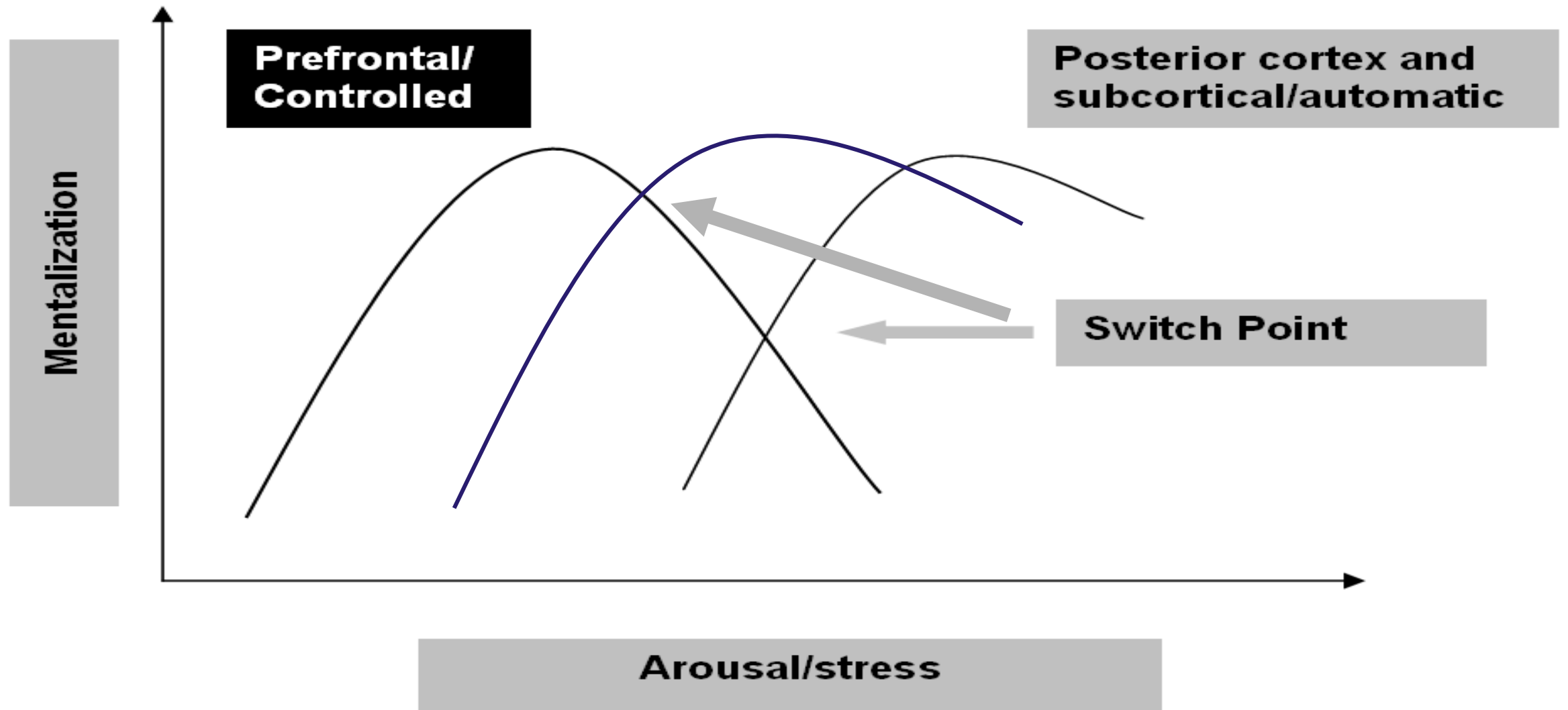
BPS: Verlies van mentaliseren gaat sneller doordat:

- In aanleg en verstoorde hechting
- Stress

- Stress leidt ertoe dat mensen terugvallen in hun oude (onveilige) hechtingstrategieën.
- Dit leidt tot een verminderd vermogen van mentaliseren.

Biobehavioral 'switch' model

(gebaseerd op Luyten, Mayes, et al. 2009)

Equivalente modus en Middelenmisbruik:

Het verlangen minder te gaan voelen

Aannemelijke middelen: Alcohol, THC, GHB, Heroïne

Pretend modus en middelenmisbruik:

Het verlangen meer te gaan voelen.

Aannemelijke middelen: Cocaine, amfetamines

Waarom is mentaliseren bij verslaving belangrijk?

1. Ontwenning geeft een verhoogde arousal, het switchpoint is eerder bereikt
2. Mentale toestanden zetten aan tot gebruik
3. Mentaliseren is een buffer voor gebruik

Mentalisation based treatment

- Ambitie:

Groei van het mentaliserend
vermogen vermindert destructiviteit/ middelenmisbruik.

Mentaliseren als coping i.p.v gebruik.

Opnieuw het rollenspel met interventies.

- Steun
- Clarificeren
- Alternatief perspectief

Implementatie

- De client zegt nee en dat is te snappen.
- De verwijzer zegt nee en dat is ook te snappen.
- Scholing en supervisie medewerkers
- Zelfreinigende teams
- Type hulpverlener: Hulpverleners die weten dat advies en oplossingen niet helpen.